

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2002/30

Karar Sayısı : 2007/24

Karar Günü : 15.3.2007

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 29.11.2007-26715

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Tarsus 2. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 21.7.1971 günlü, 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu'nun 12. maddesinin birinci ve ikinci fıkrasının, Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasına aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Ticari işletme rehnine tabi mallardan bir kısmının fabrikada bulunmaması nedeniyle şikayetçi alacaklının zarara uğratıldığı iddiasıyla açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

21.7.1971 günlü, 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu'nun iptali istenilen birinci ve ikinci fıkrasını da içeren 12. maddesi şöyledir :

“Ticarî işletme sahibi işletmesini veya rehne dahil münferit unsurları alacaklının muvafakatı olmaksızın başkalarıyla değiştirir veya temlik, aynî bir hakla takyit veya alacaklıyı ızzar kasdıyla tahrip veya imha ederse bu yüzden alacağını tamamen veya kısmen tahsil edemeyen alacaklının şikâyeti üzerine uğranılan zararın miktarı nazara alınmak suretiyle bir yıldan beş yıla kadar hapis ve iki milyar liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Uğranılan zarar fahiş olduğu takdirde yukarıda yazılı cezaların azamisine hükmolunur.

Ayrıca talep üzerine hâkim ticarî işletme sahibini, kusurunun ağırlığını gözönünde tutarak rehinle temin edilen alacak miktarına kadar munzam bir tazminata da mahkûm eder.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

İtiraz başvurusunda Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasına dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İÇTüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşım KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılımlarıyla 13.2.2002 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kural, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Başvuru kararında itiraz konusu kuralla, rehin sözleşmesi ile muhafaza altına alınan ve sanığa teslim edilen bazı malların alacaklının rızası dışında başka mallarla değiştirilmesi, temlik, tahrip veya imha edilmesi durumunda öngörülen hapis cezasının, rehin sözleşmesine aykırılıktan kaynaklanması nedeniyle Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasına aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kuralla, ticarî işletme sahibinin işletmesini veya rehne dahil münferit unsurları alacaklının muvafakatı olmaksızın başkalarıyla değiştirmesi, temlik, aynî bir hakla takyit, alacaklıyı ızzar kastıyla tahrip veya imha etmesi nedeniyle alacağını tamamen veya kısmen tahsil edemeyen alacaklının şikâyeti üzerine uğranılan zararın miktarı nazara alınmak suretiyle bir yıldan beş yıla kadar hapis ve belirtilen adli para cezasıyla cezalandırılması, uğranılan zarar fahiş ise cezaların azamisine hükmolunması öngörülmektedir.

Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasında, “Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.”; maddenin gerekçesinde de, “... 4 No'lu protokol gereği sözleşmeden doğan bir yükümlülük nedeniyle hiç kimsenin özgürlüğünden alıkonulamayacağı hükmü eklenmiştir. Sözleşmeden doğan yükümlülük içinde borçlar da vardır ...” denilmiştir.

İtiraz konusu kuralla, alacaklının alacağını alabilmek için tesis edilen ve teslimine bağlı olmayan işletme rehni nedeniyle borçlunun alacaklıyı zarara uğratmaya ilişkin girişebileceği suç sayılan eylemler müeyyideye bağlanmıştır. Anılan hürriyeti bağlayıcı ceza, borçlu ile alacaklı arasındaki önceden varolan sözleşmeden doğan yükümlülüğün yerine getirilememesinden dolayı öngörülen ceza olmayıp, kanunla belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle kural, Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasına aykırı değildir, itirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

21.7.1971 günlü, 1447 sayılı Ticarî İşletme Rehni Kanunu'nun 12. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın **REDDİNE**, 15.3.2007 gününde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan

Tülay TUĞCU

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT